

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Wohlin.

Förslag

till

förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med däri genom förordningarna den 20 juni 1924 (nr 228) och den 4 juni 1926 (nr 150) gjorda ändringar skall äga fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad år 1930, dock att 2 § i förordningen skall från och med den 1 juli 1929 i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår med 55 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wohlin, anmäler fråga om fortsatt tillämpning av gällande bestämmelser angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt anför:

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av spritdrycker upptagits en särskild skatt, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Omsättningsskatten utgår i förhållande till dryckernas värde, varemot utskänkningsskatten utgöres med visst belopp för liter.

Bestämmelserna ang. omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker m. m.

Gällande bestämmelser i ämnet innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) med däri genom förordningarna den 20 juni 1924 (nr 228) och den 4 juni 1926 (nr 150) gjorda ändringar. Jämlikt förordningar den 9 juni 1927 (nr 201) och den 5 april 1928 (nr 61) hava bestämmelserna förlänats fortsatt giltighet för budgetåren 1927/1928 och 1928/1929. Enligt dessa bestämmelser upptages *omsättningsskatt* för spritdrycker vid detaljhandelsbolagens inköp av dylika drycker och utgår med 50 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick. *Utskänkningsskatten* upptages för spritdrycker, vilka utskänkas, och utgår med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker; renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt är fritt från utskänkningsskatt.

En sammanfattning av de tid efter annan för omsättnings- och utskänkningsskatten gällande skattesatserna utvisar följande:

Författning i S. F. S.	Skattesatser		Giltighetstid för skattesatserna
	Omsättnings-skatt	Utskänknings-skatt	
	%	kronor	
1920: 330	25	2	$\frac{1}{7}$ 1920— $\frac{30}{6}$ 1921
1921: 325	50	4	$\frac{1}{7}$ 1921— $\frac{30}{6}$ 1922
1922: 249	65	4	$\frac{1}{7}$ 1922— $\frac{30}{6}$ 1923
1923: 155; 1924: 228; 1925: 164	¹ 50	² 0—2—4	$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1926
1926: 150; 1927: 201; 1928: 61	50	² 0—2—4	$\frac{1}{7}$ 1926— $\frac{30}{6}$ 1929

Omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker har för vederbörande budgetperioder beräknats till och influtit med följande belopp i avrundat tusental kronor:

B u d g e t p e r i o d	Beräknat Kronor	Influtet Kronor
1920	20,000,000	17,350,000
1921	47,000,000	46,336,000
1922	67,000,000	55,996,000
1923 $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$	35,000,000	27,460,000
1923/1924	43,700,000	39,533,000
1924/1925	38,000,000	38,000,000
1925/1926	38,000,000	37,188,000
1926/1927	38,000,000	37,245,000
1927/1928	36,000,000	37,806,000
1928/1929	37,500,000	.

Fortsatt giltighet av bestämmelserna på området.

Vid framläggandet för 1927 års riksdag av proposition, nr 35, om fortsatt tillämpning av ifrågavarande förordning för tid efter den 30 juni 1927 erinrade dåvarande chefen för finansdepartementet, att förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel numera reglerade användningen av omsättnings- och utskänkningsskatten liksom av övriga i sistnämnda författning omförmälda rusdrycksmedel och att reglerna härom skulle tillämpas från och med den 1 juli 1926 till och med den 30 juni 1932. Under sådana omständigheter syntes gällande bestämmelser angående omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker böra erhålla fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad år 1932. I överensstämmelse härmed var det med propositionen framlagda förslaget avfattat.

¹ Omsättningsskatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit utgick under ifrågavarande tid efter det pris, drycken skulle betingat vid inköp å fat.

² Renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt är från och med den 1 juli 1923 fritt från utskänkningsskatt; för annat egentligt brännvin utgör utskänkningsskatten 2 kronor för liter och för övriga spritdrycker 4 kronor för liter.

I skrivelse nr 314, vari riksdagen anmälde sitt beslut i ämnet, hänvisade emellertid riksdagen till att det gällande avtalet mellan Kungl. Maj:t å svenska statens vägnar samt aktiebolaget Vin- & spritcentralen utginge den 31 december 1928 och att samma års riksdag därför syntes hava att från Kungl. Maj:t motse förslag, avseende ordnandet av partihandeln med spritdrycker för tid efter nämnda dag. Det syntes önskvärt, att Kungl. Maj:t i samband med förslag i berörda hänseende framlade all den utredning som kunde erfordras, för att tillfälle måtte beredas riksdagen att i ett sammanhang pröva frågan om de statsfinansiella intressen, som vore bundna vid ej blott partihandeln utan även detaljhandeln med rusdrycker. Av sålunda angivet skäl hade riksdagen bestämt den förlängda giltighetstiden för nu ifrågakvarande bestämmelser till budgetåret 1927/1928.

Vid anmälan i statsråd den 20 januari 1928 av fråga om proposition angående fortsatt tillämpning av förevarande förordning erinrade chefen för finansdepartementet, att monopolkontrollutredningen den 14 januari 1928 avlämnat betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av aktiebolaget Vin- & spritcentralens verksamhet. Den vidare beredningen av detta ärende syntes emellertid medföra sådan tidsutdräkt, att möjlighet knappast förefunnes att till 1928 års riksdag framföra förslag i frågan. Vid sådant förhållande förordade departementschefen, att bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatten erhöles fortsatt giltighet under budgetåret 1928/1929. Härom framlagd proposition, nr 31, bifölls av riksdagen enligt skrivelse den 20 mars 1928, nr 77.

Sedermåra har oktrojavtalet med aktiebolaget Vin- & spritcentralen liksom ock med dess dotterbolag, aktiebolaget J. D. Grönstedt & Co förlängts för år 1929.

Vid anmälan i statsråd den 12 januari 1929 av monopolkontrollutredningens betänkanden angående anordnandet av den statliga kontrollen av aktiebolaget Vin- & spritcentralens och aktiebolaget Svenska tobaksmonopolets verksamhet uttalade jag, att jag icke ännu kunnat bilda mig en säker uppfattning om de vägar, som borde beträdas för ernående av en tillfredsställande lösning av de föreliggande organisationsspörsmålen, och att det icke vore möjligt att förelägga Kungl. Maj:t förslag i ämnet å sådan tid, att de kunde underställas innevarande års riksdag. I anslutning härtill får jag tillstyrka, att för närvarande — i likhet med vad som skedde nästlidet år — bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatten förlänas förlängd giltighet under allenast ett år, nämligen för budgetåret 1929/1930.

Departements-
chefen.

I det med statsverkspropositionen till innevarande års riksdag framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 hava bland inkomsterna uppförts rusdrycksförsäljningsmedel från detaljhandelsbolag med 19 miljoner kronor samt omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 38.5 miljoner kronor.

Höjning av
omsättnings-
skatten.

Emellertid har det kommit till min kännedom, att aktiebolaget Vin- & spritcentralen beslutat att från och med den 1 mars 1929 vidtaga sänkningar av partihandelspriset å åtskilliga spritdrycker. Då dessa prissänkningar inverka direkt på utbytet av omsättningsskatten, vilken, såsom nämnts, utgår med viss procent å partihandelspriset, och jämväl kunna indirekt medföra minskad intäkt från detaljhandeln, har jag i skrivelse den 9 i denna månad anmodat kontrollstyrelsen att till mig inkomma med förslag till de ändringar i avseende å omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker, vilka i anledning av prissänkningarna lämpligen borde vidtagas för att från nyssnämnda inkomsttitlar skulle under budgetåret 1929/1930 till statsverket inflyta sammanlagt ungefär lika mycket, som i statsverkspropositionen beräknats.

Kontrollstyrelsen.

I skrivelse den 12 februari 1929 har kontrollstyrelsen avgivit utredning och förslag i ämnet, därvid styrelsen till en början redogjort för prissänkningarnas omfattning och storlek. Styrelsen yttrar härom följande:

»Enligt vad som framgår av de av spritcentralen till kontrollstyrelsen lämnade meddelandena avse de beslutade sänkningarna partiprisen på svenskt brännvin och sprit, eau de vie, punsch, härtappad cognac och whisky samt spansk brandy. Härigenom beröras icke mindre än 98.5 procent, räknat efter literalet, av samtliga de spritdrycker, som detaljhandelsbolagen tillhandahålla. Sagda prissänkningar innefatta dels ett minskat partipris per liter, dels en omräkning av hittills gällande pris å mindre buteljstorlekar, så att priset på dessa i det närmaste kommer att svara mot literpriset. Vidare skola hel- och halvbuteljerna å 70 respektive 35 centiliter ersättas med buteljer innehållande $\frac{2}{3}$ respektive $\frac{1}{3}$ liter, något som jämväl verkar i prissänkande riktning. En föreställning om prisförändringarna torde erhållas av följande uppgifter. För renat brännvin å 40 procent är partiprissänkningen 6 öre för liter, 11 öre för helbutelj, 10 öre för halvliter och 8 öre för halvbutelj. För s. k. Kronbrännvin är partiprissänkningen likaledes 6 öre för liter, 15 öre för helbutelj, 13 öre för halvliter och 12 öre för halvbutelj. För eau de vie** är prissänkningen 18 öre för helliter, 22 öre för helbutelj, 20 öre för halvliter och 18 öre för halvbutelj. För Cederlunds extra punsch är prissänkningen 52 öre för liter, 32 öre för helbutelj, 27 öre för halvliter och 16 öre för halvbutelj.»

Härefter har kontrollstyrelsen ingått på frågan, huru prissänkningarna komma att minska statens inkomster av rusdryckshanteringen, och därutinnan anfört:

»I första rummet minska de *spritcentralens vinst* i jämförelse med vad denna vinst skulle uppgått till, därest prissänkningarna icke ägt rum. Enligt från spritcentralen lämnade uppgifter beräknas de minskade inkomsterna, för helt år räknat, bliva 3,764,000 kronor.

Såsom inhämtas av bilagda — — av ombudsmannen i aktiebolaget Vin- & spritcentralen M. Marcus undertecknade P. M. kommer för bolagets vinst- och förlustkonto inkomstminskningen sannolikt icke att få någon större betydelse, enär, enligt vad som nu kan beräknas, en utgiftsminskning under år 1929 ur skilda källor av sammanlagt approximativt 3 miljoner kronor kan väntas uppstå. Därest icke någon ytterligare prissänkning under

aret kommer att verkställas, kan vinsten för år 1929 föutsättas komma att bli ungefärligen lika stor som för år 1928. Ifrågavarande utgiftsminskning består, bland annat, i minskade inköpspris och minskade skatter på grund av de av 1928 års riksdag beslutade förändringarna beträffande monopolbolagens beskattning. Den av spritcentralen beslutade prissänkningen skulle sålunda innebära, att spritcentralens vinstmedel för år 1929 komma att inlevereras till i det närmaste oförändrat belopp, men att de ökade vinstmöjligheter, som öppnades genom 1928 års skattelagar, väsentligen elimineras.

Minskningen i gällande partipris medför en *minskning i statsintäkt genom omsättningsskatten*, enär omsättningsskatten utgår med viss procent av partipriset. För helt år räknat blir den minskade intäkten i form av omsättningsskatt 1,882,000 kronor.

Slutligen hava prissänkningarna konsekvenser med hänsyn till *detaljhandelsbolagens inkomster*. Så snart partipriset överstiger 3 kronor för liter inverka prissänkningarna enligt gällande regler på utminuteringsprisen; den detaljhandelsbolagen tillkommande handelsvinsten utgår nämligen procentuellt (25 procent) av partihandelspriset, dock minst med 75 öre för liter. Ifråga om utskänkingsprisen medföra jämväl de sänkta partiprisen förändringar. Kontrollstyrelsen fastställer själv utskänkingsprisen för egentligt brännvin med ett partihandelspris ej överstigande 3 kronor för liter, för enklare slag av franskt brännvin (eau de vie), som i Sverige förskurits och tappats, samt för punsch; för andra slag av spritdrycker fastställas utskänkingspriset av försäljaren med iakttagande av vissa av kontrollstyrelsen meddelade prissättningsregler. Vad utskänkingsprisen för enklare slag av franskt brännvin beträffar, torde någon prisförändring i detta sammanhang ej vara påkallad. Vad åter beträffar utskänkingsprisen för egentligt brännvin, fastställdes dessa vid en tidpunkt, då partiprisen för liter voro för renat brännvin 1 krona 80 öre (mot 1 krona 20 öre från 1 mars 1929) och för andra slag egentligt brännvin 2 kronor 55 öre (mot 1 krona 53 öre från 1 mars 1929). Kontrollstyrelsen har redan vid föregående partiprisreduceringar haft under övervägande att sänka sagda utskänkingspris. Med hänsyn till den genom den senaste prissänkningen uppkomna allt för stora skillnaden mellan inköps- och utskänkingspris torde det numera vara oundvikligt att företaga en prisreducering i avseende å utskänkingsprisen för egentligt brännvin. Därest en höjning av beskattningen icke kommer att äga rum, har styrelsen därför för avsikt att sänka *dels* priset för renat brännvin med 3 öre för litet glas på tredje klass utskänkingsställan och med 2 öre för litet glas å övriga klasser *dels* priset för andra slag egentligt brännvin med 5 öre för litet glas. En reglering nedåt kommer jämväl att äga rum i fråga om utskänkingsprisen för de spritdrycker, vilkas pris fastställas av vederbörande försäljare.

Den inverkan, som dessa prISRörelser hava på bolagsvinsterna, kan endast approximativt beräknas, enär kännedomen om fördelningen av olika märken inom olika slag av rörelse är mycket ofullständig. Enligt en verkställd, approximativ beräkning skulle partiprissänkningarna medföra en minskad vinst inom utminuteringsrörelsen av cirka 190,000 kronor, inom den egna utskänkingsrörelsen av 1,550,000 kronor och vid försäljningen till innehavare av överlåtna rättigheter på grund av minskade vinstandelar av 310,000 kronor. Den sammanlagda minskningen av systembolagens inkomster skulle enligt denna beräkning uppgå till omkring 2,050,000 kronor.»

Kontrollstyrelsen sammanfattar dessa beräkningar sålunda, att, därest icke någon åtgärd vidtages från statsmakternas sida, de nu beslutade pris-sänkningarna skulle hava den inverkan på titeln »omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker», att denna icke kan beräknas högre än 36.6 miljoner kronor, och på titeln »rusdrycksförsäljningsmedel från detaljhandelsbolag», att denna icke kan beräknas högre än 17 miljoner kronor, allt i riksstaten för budgetåret 1929/1930.

I anslutning härtill har kontrollstyrelsen utvecklat, huru dessa beräkningar kunna påverkas av förändringar i konsumtionen, och därvid yttrat följande:

»Vid utförandet av ovanstående beräkningar har hänsyn icke kunnat tagas till eventuella förändringar inom konsumtionen, som kunna bli en följd av prisförändringarna. Enär nämligen på grund av dessa förändringar priset för de mindre buteljstorlekarna blir proportionellt till priset för hel-liter (två halvliterbuteljer av en vara komma sålunda t. ex. icke att kosta mera än en hel liter av samma vara), kan det tänkas, att allmänheten i större omfattning kommer att övergå till inköp av spritdrycker på mindre buteljstorlekar. Skulle detta inträffa, bleve inkomstminskningarna större än här ovan beräknats, enär prisreduktionerna äro proportionsvis störst på de mindre buteljstorlekarna. — Vid de ovanstående beräkningarnas uppgörande har hänsyn ej heller tagits till en ökning av konsumtionen, varigenom åtminstone i viss mån inkomstminskningen skulle motverkas. En dylik konsumtionsökning är, därest intet oförutsett inträffar, under de närmaste åren ganska sannolik, enär dels sedan 1923 en stigande tendens i förbrukningen årligen framträtt, dels ock de sänkta prisen otvivelaktigt komma att bidraga till att konsumtionsökningen påskyndas.

Denna sistnämnda omständighet är förtjänt av särskild uppmärksamhet. Den under åren 1923—1928 inträdda konsumtionsökningen, vilken uppgår till i runt tal 5.5 miljoner liter spritdrycker, torde få sättas i nära samband med det under sagda period förekommande förbilligandet av spritdryckernas pris. Under det att försäljningspriset för spritdrycker i genomsnitt per liter under år 1922 var 7 kronor 22 öre, var motsvarande pris år 1927 4 kronor 64 öre. Utminuteringspriset för liter renat brännvin å 40 procent, standardvaran bland spritdryckerna, var under senare delen av år 1922 4 kronor 55 öre, men under senare delen av år 1928 2 kronor 65 öre. Till sagda pris-sänkning har partipriset bidragit med 1 krona 3 öre och omsättningsskatten med 87 öre. Utskänkningspriset för litet glas renat egentligt brännvin å 40 procent på tredje klass restaurangerna har under ovannämnda tidsperiod sjunkit från 30 öre i slutet av år 1922 till 15 öre i slutet av år 1928. Till denna sänkning har i första rummet borttagandet av utskänkningsskatten för sagda slag av brännvin medverkat — år 1922 utgick sagda skatt med 10 öre för glas. Därjämte hava partiprisreduceringar och däremot svarande minskningar i omsättningsskatten bidragit. Nyssnämnda kraftiga reducering av utskänkningspriset har medfört, att det renade brännvinets andel av den samlade förbrukningen å detaljhandelsbolagens egna restauranger ökats från omkring 32 procent år 1922 till 67 procent år 1928 eller från 236,000 liter år 1922 till 1,050,000 liter år 1928 och å de till enskilda personer överlätna restaurangerna från 2.5 till 19 procent eller från 64,000 liter år 1922 till 326,000 liter år 1928.

Med hänsyn till nu framhållna omständigheter kan det enligt kon-

trollstyrelsens mening starkt sättas ifråga, huruvida det ur nykterhetssynpunkt är lämpligt att bestämma prisen å spritdrycker allenast ur den synpunkten, att icke mer än skälig handelsvinst påläggas vid försäljningen. Enligt det mellan staten och aktiebolaget Vin- & spritcentralen upprättade avtalet äligger det spritcentralen, bland annat, att vid försäljning av alkoholhaltiga drycker tillämpa sådana prissättningsgrunder, att den konsumerande allmänheten skyddas mot obehörig fördyring av varorna på samma gång som åt bolaget beredes skälig inkomst av rörelsen. Denna avtalsbestämmelse har i allmänhet tolkats så, att spritcentralen borde med hänsyn till inträffande förändringar i inköps- och produktionspriserna avpassa sina utförsäljningspris (partipris) därefter. Följden härav har blivit, att rubbningar gång efter annan inträffat i fråga om de belopp, med vilka de beräknade statsinkomsterna influtit, enär såväl omsättningsskatten som rusdrycksförsäljningsbolagens vinstmedel äro beroende av partiprisen. Enligt kontrollstyrelsens mening har frågan om spritcentralens prissättning kommit i ett annat läge, sedan 1928 års skattelagars föreskrifter om monopolbolagens beskattning numera vunnit tillämpning. Även om den grundsatsen enligt kontrollstyrelsens mening bör upprätthållas, att partihandeln med rusdrycker icke skall äsyfta att bereda staten vinst, utan att den inkomst, staten vill hämta ur denna hantering, i huvudsak bör uttagas genom varornas beskattning, synes sagda grundsats i sin tillämpning ej böra drivas ända därhän, att spritcentralen ändrar partiprisen, så snart sådant är påkallat av ofta skiftande inköps- och produktionsförhållanden. Skulle nämligen detta senare inträffa, bleve följden ständiga ändringar i detaljhandelsprisen. Nyttan och lämpligheten ur allmän synpunkt av dylika förändringar, åtminstone i vad det gäller prissänkningar, kunna, såsom kontrollstyrelsen förut antytt, starkt ifrågasättas.

Kontrollstyrelsen har trott sig hava desto större skäl att erinra om ovan nämnda, av spritcentralen tillämpade prissättningsgrundsatser, som det icke synes vara uteslutet, att längre fram på året ytterligare prisförändringar kunna komma att äga rum.»

För att kompensera de på grund av partiprissänkningarna minskade statsinkomsterna har det synts kontrollstyrelsen ligga närmast till hands att företaga en höjning av omsättningsskatten. Styrelsen beräknar den erforderliga skattehöjningen på följande sätt:

»Sagda skatt gav under kalenderåret 1928 31,427,000 kronor, på grund varav den del av spritcentralens försäljning, som under sagda år var underkastad dylik skatt, uppgick till 62,854,000 kronor. Då, enligt vad ovan angivits, spritcentralens försäljning för närmaste hela år beräknas minskad med 3,764,000 kronor, skulle således den omsättningssumma, varå man kan beräkna omsättningsskatten, för helt år bliva 59,090,000 kronor. Med oförändrad omsättningskatteprocent skulle omsättningsskatten inflyta med 29,545,000 kronor. Höjes omsättningsskatten från nuvarande 50 procent till 55 procent, giver densamma 32,500,000 kronor. Det skattebelopp, som inflyter genom höjningen från 50 till 55 procent, täcker sålunda mer än väl nedgången i den på grund av partiprissänkningarna minskade intäkten av den nuvarande omsättningsskatten. Därest omsättningsskatten höjes, skulle ej heller vissa i det föregående berörda, av styrelsen direkt fastställda utskänkningspris behöva ändras, i följd varav det mesta av de inkomstminskningar, som enligt vad ovan anförts, skulle drabba detaljhandelsbolagen, icke komme att inträda.»

Kontrollstyrelsen har slutligen yttrat sig i fråga om prissänkningarnas inverkan å förevarande statsinkomster, under förutsättning att höjningen av omsättningsskatten träder i kraft icke i samband med prissänkningarna utan först den 1 juli 1929. Styrelsen anför:

»Om en höjning av omsättningsskatten äger rum och träder i tillämpning först vid ingången av nästa budgetår, skulle emellertid med tillämpning av hittills gällande prissättningsregler betydande kastningar i detaljprisen komma att göra sig gällande. Från och med den 1 mars skulle prisen sänkas för att sedan ånyo höjas i samband med omsättningsskatteprocentens ökning. Ett sådant sakernas tillstånd måste anses mindre önskvärt. Därest proposition framlägges om höjning av omsättningsskatten i syfte att kompensera de beräknade minskningarna i statsinkomster, är kontrollstyrelsen därför betänkt på att lämna detaljhandelsbolagen det direktivet, att förrän statsmakternas beslut om höjning av omsättningsskatten trätt i kraft, andra ändringar i detaljprisen icke må företagas än sådana, som sammanhånga med övergången till $\frac{2}{3}$ - och $\frac{1}{3}$ -literbuteljer och med omläggningen av pris-sättningen å mindre buteljstorlekar. Härigenom skulle den inverkan, som prissänkningarna medföra för tiden från den 1 mars 1929 till dess en eventuell höjning av omsättningsskatten trätt i kraft, komma att helt och hållet neutraliseras.»

På grund av vad sålunda anförts har kontrollstyrelsen hemställt, att förslag måtte utarbetas och föreläggas riksdagen, i syfte att omsättningsskatten den 1 juli 1929 höjes till 55 procent.

*Departements-
chefen.*

Enligt kontrollstyrelsens beräkningar skulle de av aktiebolaget Vin- & spritcentralen beslutade prissänkningarna komma att medföra, att utbytet av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker — vilken inkomsttitel i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår är upptagen till 38.5 miljoner kronor — för sagda budgetår icke skulle kunna beräknas högre än till 36.6 miljoner kronor. Då det vidare, med hänsyn till den genom prissänkningarna uppkommande stora skillnaden mellan inköps- och utskänkingspris, enligt kontrollstyrelsen numera syntes oundvikligt att, om prisreduktionerna komma till stånd, företaga en nedsättning i avseende å vissa utskänkingspris, bleve minskning i detaljhandelsbolagens inkomster följden. På grund härav och då man jämväl i fråga om utminuteringsrörelsen skulle hava att räkna med något reducerad vinst, beräknar kontrollstyrelsen, att rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen, vilken inkomsttitel i budgetförslaget uppförts med 19 miljoner kronor, icke skulle kunna upptagas högre än till 17 miljoner kronor.

Den sålunda beräknade minskningen i statens intäkter å dessa inkomsttitlar har synts mig böra motverkas genom erforderlig höjning av omsättningsskatten å spritdrycker. I sådant hänseende har kontrollstyrelsen föreslagit, att det procenttal, efter vilket denna skatt utgår, skall höjas från 50 till 55 procent från och med den 1 juli 1929. Detta förslag finner jag mig böra tillstyrka. Genom en sådan höjning torde den som följd av ovanberörda prissänkningar föranledda minskningen i omsättningsskattens avkast-

ning väl täckas. I detta sammanhang vill jag framhålla, att, sedan numera en viss stabilitet uppnåtts i partihandelsbolagens tillverkningskostnader och inköpspriser, det synes böra i möjligaste mån undvikas, att mera tillfälliga förhållanden komma att medföra förändringar i utförsäljningspriserna med därav följande växlingar i omsättningsskattens avkastning.

Därest den föreslagna höjningen av omsättningsskatten genomföres, behöva, på sätt kontrollstyrelsen angivit, vissa av styrelsen direkt fastställda utskänkingspriser ej ändras, i följd varav de inkomstminskningar, som eljest skulle drabba detaljhandelsbolagen, till största delen icke komma att inträda. De beslutade partiprissänkningarna skola emellertid träda i tillämpning redan den 1 mars 1929. Då jag lika med styrelsen anser det mindre önskvärt, att detaljprisen nu sänkas för att sedan ånyo höjas, när eventuellt beslut om skatteökningen den 1 juli 1929 träder i kraft, förutsätter jag, att styrelsen lämnar detaljhandelsbolagen sådana direktiv med avseende å prissättningen, att den inverkan, som partiprissänkningarna medföra för tiden från den 1 mars 1929 till dess höjningen av omsättningsskatten trätt i kraft, kommer att neutraliseras.

Under nu angivna förhållanden synes det icke erforderligt att föreslå ändring i de belopp, med vilka ifrågavarande inkomstitlar uppförts i budgetförslaget, helst som dispositionen av statsverkets inkomster å rusdrycksmedelstitlarna är reglerad med hänsyn till *summan* av de i riksstaten beräknade beloppen å dessa titlar.

I enlighet med vad jag nu anfört har förslag till författning i ämnet upprättats.

Föredragande departementschefen uppläser härefter berörda förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Psilander.

